

ՄԱՅՆԱԽՈՍԱԿԱՆ

ՆՅԱՐԱՆԱԳՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿԱՆ
ԹԻՒՆ ՄԵՐ:

Վ իննսայի գիտութեան ճեմարանին՝ 1895 թ. 14 տեղեկագրութեան մէջ՝ որ հազիւ այս օրերս հրապարակ ելած է, կը կարդանք թէ՛ փիլիսոփայական—դատական դասին նստին մէջ Մայիս 22ին, քարտուղարն կը ներկայացընէ Վիննայի համալսարանի փրոֆեսոր Տր. Վիլհելմ Թոմաշեքի մէկ յօդուածն, որ Աղագեփայի տեղեկագրութեանց համար որոշեալ է: Եօդուածին անունն է. «Սասուն եւ Տիգրիսի աղբերակներն» պատմական—տեղագրական խուզարկութիւն. Ա. Սասունի վրայ պատմական տեղեկութիւններ:

Ասոր վրայ հեղինակն հետեւեալը կ'ըսէ.

«Ս. քանի մը սահմանակից լեռնազաւառներով գրեթէ բոլորովին անմանօթ երկիր մըն է. Տիգրիսի աղբերականց վրայ հազիւ նորագոյն ժամանակներս բաղձացեալ լուսաւորութիւնն ունեցանք, այնպէս որ հիմայ պիտի կարենանք անցեալ դարերու բաղձաթիւ տեղեկութիւններն որոնք իրարու հակառակ եւ անոր համար առեղծուածական կ'երեւան, հասկընալ եւ քննութեան նիւթ ընել: Դաւեւ վերջին ժամանակներս շատ յիշուած Ս. քաւառին՝ որ հեռաւոր լեռնազաւառ մըն է, բնակչաց սերունդն եւ պատմական դէպքերն այնպէս քիչ լուսաւոր եւ ծանօթ են, եւ Արեւելքի ու Արեւմուտքի գրականութեան մէջ գտնուած տեղեկութիւններն այնպէս սակաւ եւ անյարիր են, որ զանոնք հաւաքեն եւ քննական լուսաբանութեան ենթարկեն՝ գիտական կարեւորութիւն մը դարձած է: Հեղինակն այս երկու պարտականութիւններն քաջապէս կատարել ուզած է. առաջարկեալ մասին մէջ՝ հայերէն, բիւզանդական, ասորական, արաբական եւ տաճկական մատենագրութեան մէջ Սասունի վրայ եղած ամէն տեղեկութիւններուն վրայ կը խօսի. մերձաւոր յօդուածին մէջ ձշգիւ տեղեկութիւն պիտի տայ Տիգրիսի աղբերականց եւ տեղագրութեան վրայ:»

Աւստի՛ այսչափ, Հռչակաւոր փրոֆեսորին անունն իսկ բաւական գրաւական մըն է, թէ հմտական եւ շատ հետաքրքրական երկաւորութիւն մը պիտի աւելնայ մեր գրականութեան վրայ, զոր ի ժամանակին պիտի ջանանք ըստ կարելոյն փութով ծանօթացընել մեր

ընթերցողաց. այնչափ աւելի, որչափ պատմական տեղեկութիւններն՝ զորոնք փրոֆեսորն կը խօստանայ, ստուգուի ոչ թէ միայն պատմական այլ ժամանակակից կարեւորութիւն մը ստացած են:

Ընունք մասնակցողաց շեռագրաց ցուցակի հրատարակութեան:

37. Բժշկապետ. Պր. Թովհանէս Գաւաթեանց.
38. Պր. Թովհանէս Մութաֆեան.
39. Պր. Թովհանէս Եղովանեան.
40. Պր. Թովհանէս Թումեան.
41. Պր. Թովակիմ Չաթապաշեան.
42. Պր. Ստեփան Մալխասեան.
43. Պր. Կարապետ Եղեան.
44. Պր. Ն. Նորայր Բիւզանդացի.
45. Պր. Բ. Աբովեանց.
46. Մեծարդոյ Միաբանութիւն Երուսաղեմայ Հայոց Ս. Թադևոսայ վանուց.
47. Փրոֆ. Պր. Գ. Էրիւկէր.
48. Պր. Ստեփան Թ. Բէքէճեան:

Միաբանութեան մատենագրաբանին հայ. ձեռագրաց ցուցակին հրատարակութեան մասնակցելու ժամանակն երկրորդինը մինչեւ Հոկտ. 25 ն. տով: Այնուհետեւ այս ցուցակն կ'արժէ ֆլ. 30 = ֆր. 62 = ռբ. 23:

ԽՄԻ. «ՀԱՆԴԻՍԻ»

ՅԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ս իաբանութեան Ընդհ. Լեքահօր, Վեր, Ըմեն. Ըյոսնան Ըլսէն Ըլքեպիսկոպոսի Վահանայութեան եւ գրական կենաց 50ամեայ Հիշելին հանդիսութիւնն առաջիկայ Նոյ. ամսոյ (ն. տոմ.) Յին Արակի օրւան փոխադրել պատշաճ տննուեցաւ: «Եղն օրն առաւօտն ինքն Վերապայծառ Հանդիսադիրն իւր իսկ ձայնագրած եւ երաժշտական խմբի գրած հայերէն Ս. Պատարազը պիտի մատուցանէ Սոյն երաժշտական պատարագին երգչաց եւ երաժշտաց խումբը պիտի կառավարէ փրոֆ. Հ. Պէտմ:

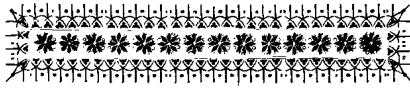
Հանդիսութեան վերաբերեալ պատշաճութիւնը պիտի կատարուին Պատարա-

գէն ետեւ, եւ « Լանդէս ամօրեայ, Թերթիս Կոյի Թուոյն մէջ, որ Կոյի առաջին շաբաթը լոյս պիտի տեսնէ, պիտի ստորագրուին: »

Եւս առթիւ պատշաճ կը համարին՝ դեռ ի գաղափարի մնացած « Եւստեան Եւրոստոքիտական Հիմարութեան, բազմաթիւ հետաքրքրութեան » գործոյն արդի վիճակին վրայ տեղեկութիւն տալ:

« Լանդէս ամօրեայ, Թերթիս խմբագրութիւնը վերջին անգամ Մայիս ամսաթիւ Թերթի վճանախմբին կողմանէ քանի մը տեղեկութիւն տուած էր յիշեալ Հիմարութեան վրայ: Կանոնագրութիւնն ալ արդէն պատրաստուած էր եւ պիտի հրատարակուէր: Էյուլիս ամսաթիւ Թերթի մէջ: Սակայն Հիմարութեան գործին անկախ լոյ անձնական անհաճոյ դէպք մը, որ վճանախմբին աշխարհական անդամոց ոմանց մէջ անցած էր, յապարեց կանոնագրութեան հրատարակութիւնը: Միաբանութեանս ի գործ դրած միջոցներն դժբախտաբար անկարող եղան այնուհետեւ բոլոր անդամներն վերստին միացնելու, եւ Միաբանութիւնը միջնորդաբար լսեց ցաւով գրաւոր եւ բերանացի, թէ այն դէպքէն ետեւ ամէն ի միասին գործել կարող չեն նաեւ այս գործոյն մէջ, թէ եւ այս իրենց սրտին այնչափ մօտ ըլլայ: Եւս պարագայից մէջ որչափ ալ Միաբանութիւնն կը բաղձայ այս տակաւին իրեւ ստուերագծեալ գեղեցիկ խորհուրդն յառաջ տանիլ իրեւ ի նորոյ սկսեալ իւր կողմանէ, սակայն կը տեսնէ որ գործն առանց զգային աշխարհական վարչական անդամոց կարելի չէ գործադրել բաղձացուած կատարելութեամբ, եւ միւս կողմանէ՝ կարելի չէ այսպիսի ծանր եւ պատասխանատու գործոյ մը շտապաւ եւ աճապարանօք ձեռնարկել: Եւս համար կը թողու յաջողագոյն սպաքայի, երբ յարաբերութիւններն անշուշտ աւելի ձեռնտու եւ քաջաբերէ կ'ըլլան: »

ՄԴՈՒԹԱՐԵԱՆ ՄԴԱՄԱՆՈՒԹԻՆ.

ՔԱՂԱՅԱՐԱՆ ԾԵՄԱՐԵԱՆ

Վիեննա, 30 Սեպտեմբրի, 1895.

Ի՞նչ նոր լուր կայ այս ամիս: — Եւս ամուսնանկարագիրն եղաւ կայսերաց, թագաւորաց եւ քարծրատիման անձնատրութեանց իրարու ըրած քաղաքական այցելութիւններն:

Առաւորից կայսրն այցելեց ի Գերմանիա եւ ներկայ գտնուեցաւ ռազմափորձերուն, եւ հրապարակաւ իսկ յայտնեց իր սքանչացումն գերմանական բանակներուն կատարած փորձերուն յաջողութեան վրայ: Բեռլին թագաւորն ի Փարիս ի նշանակութեւն արտաքին գործոց նախարարին հետ երկայն տեսակցութիւն կ'ունենայ: Թէ ի՞նչ էր նպատակն, որոշ չի կրնար թուալով պատասխան միտրուիլ: Բայց լրագրաց միահամուռ կարծիքն է թէ Ափրիկէի Գոնկոյ ազատ նահանգն, որ ինչպէս յայտնի է Բեռլին թագաւորին անձնական տէրութիւնն է, Գաղղիական հասարակապետութեան կ'առաջարկուի, իբր հասարակ վաճառք մը գնելու:

Յուսանց թագաժառանգը, Լոնտոնի մեծ-լորտն, եւ Ռուսաց արտաքին գործոց նախարարն եւ զօրավար Տրակովիչով կ'այցելեն ի Փարիս. վերջապէս գրեթէ ամէն տէրութիւն իւր այցելուն ունեցաւ:

Ռուսիա եւ Գերմանիա: Ի ըսց առեալ մասնական դէպքերն, որոնց մէջ Ռուսիա եւ Գերմանիա իրարու միշտ մերձաւորութիւն մը ցոյց կու տան, ընդհանուր կարծիքն եւ նշաններն այն կը ցուցնեն որ այս երկու մեծ տէրութեանց իրարու յարաբերութիւններն ըստ բաւականի ձգտեալ են: Եփիղայոս Բ. կայսեր զահակալութեամբը փոփոխութիւն մը յուսացուեցաւ, բայց միայն յոյս մնաց եւ ոչ իրականութիւն: Ոչինչ ազդեցութիւն ունեցաւ Հոնկոնգ իշխանին այցելութիւնն. մանաւանդ թէ Լոպանով նախարարին այցելութիւնն ի Փարիս եւ հասարակապետութեան զահերցոյն Մուկուս կայսեր օժման հանդիսին (1896 Մայիս ամսոյն մէջ) հրաւիրուիլ, մեծապէս նշան մըն է, թէ իբրեք երկու տէրու-